İzinsiz Döviz Kazancında Masraflar

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu	28.01.2026	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/143	2026/17	GVK 39, 2577 s. İYUK 49, 50, 1567 s. K.

ÖZET

İzinsiz döviz alım-satımı yaptığı tespit edilen kişinin 2018 kazancı ajandadaki kâr-zarar kayıtlarından hesaplandı, aynı defterdeki masraflar gerekçesiz dışlandı. Vergi mahkemesi eksik inceleme gerekçesiyle tarhiyatı kaldırdı; 4. Daire bozdu, BİM ısrar etti, VDDK ısrar kararını onadı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/izinsiz-doviz-kazanci-masraflar-eksik-inceleme-danistay-vddk-2026-17/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

DANIŞTAY VERGİ DAVA DAİRELERİ KURULU 2024/143 E. , 2026/17 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

VERGİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2024/143

Karar No : 2026/17

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Defterdarlığı - ... (... Vergi Dairesi Müdürlüğü)

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararının temyizen incelenerek bozulması istenmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı adına, döviz bürosu faaliyetinden elde ettiği kazancı kayıt ve beyan dışı bıraktığından bahisle düzenlenen vergi inceleme raporuna istinaden resen tarh edilen 2018 yılına ilişkin gelir vergisi, aynı yılın Ocak-Mart ve Temmuz-Eylül dönemlerine ilişkin geçici vergiler ile vergilerin üç katı tutarında kesilen vergi ziyaı cezalarının kaldırılması istemiyle dava açılmıştır.

... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı:

Davacı hakkında düzenlenen ... tarih ve ... sayılı Vergi Tekniği Raporu'nda şu tespitlere yer verilmiştir:

i. "..." adresinde, belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda altın ve diğer değerli madenlerden takı, eşya ve mücevherat perakende ticareti faaliyetiyle iştigal etmekte iken 31/12/2017 tarihinde faaliyetini sonlandırmıştır.

ii. ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından POS tefeciliği suçuna ilişkin olarak yürütülen ... sayılı soruşturma kapsamında, ... Sulh Ceza Hakimliğince ... D.İş sayılı arama, el koyma ve inceleme kararı alınmıştır. Anılan karara istinaden düzenlenen ... tarih ve ... sayılı iş emri ile davacının eşinin 2018 yılı işlemlerinin incelenmesi istenmiştir.

iii. İş emri ekinde yer alan delil torbasında bulunan ve arama sırasında el konulan evrakların davacıya ait olduğu saptanmıştır. Arama esnasında, davacının herhangi bir faaliyet izni olmaksızın döviz alım-satım faaliyetinde bulunduğu tespit edilmiştir.

iv. Davacının 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait işlemlerinin, söz konusu faaliyetler ile 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunu'na muhalefet yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda ... Grup Başkanlığından inceleme oluru talep edilmiştir. ... tarih ve ... sayılı yazı ile davacının anılan yıllara ilişkin hesaplarının POS tefeciliği faaliyeti ve diğer faaliyetler yönünden tam olarak incelenmesine olur verilmiştir.
v. Davacının 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait gelir vergisi, geçici vergi ve katma değer vergisi beyannamelerini verdiği tespit edilmiştir.

vi. Davacı, inceleme kapsamında alınan ifadesinde aşağıdaki hususları beyan etmiştir:

- Aramada el konulan defter, ajanda, not kâğıtları ve diğer belgelerin tamamının kendisine ait olduğunu,

- Altın ve döviz alım-satım faaliyetinde bulunduğunu,

- Eşinin bu faaliyetlerle ilgisinin bulunmadığını,

- Kendisi ve eşinin POS cihazı kullanmadığını ve müşterilere de kullandırmadığını,

- Altın ve döviz alım-satımına ilişkin faaliyet izin belgesine başvurmadığını, belge almadığını ve faaliyetini ilgili mercilere bildirmediğini,

- Elde ettiği kazancı aramada el konulan defter ve belgelere kaydettiğini, günlük alım-satım miktarını takip etmediğini ve günlük kâr ile zararını ABD doları cinsinden ajandasına aktardığını.

vii. Davacının dönem kazancının tespitinde, ajandaya kaydedilen kâr ve zarar tutarları esas alınmıştır. Söz konusu tutarlar, T.C. Merkez Bankası ay sonu ortalama ABD Doları efektif kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmiş, yıllar ve aylar itibarıyla yapılan hesaplamalar sonucunda bulunan tutarlar vergilendirmede matrah olarak kabul edilmiştir.

viii. Yapılan incelemede katma değer vergisi ile banka ve sigorta muameleleri vergisi yönünden eleştirilecek bir husus bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunu'na muhalefet edildiği anlaşıldığından, durumun ... Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmesi amacıyla görüş ve öneri raporu düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca, davacının yürüttüğü tespit edilen faaliyetten gerçekte elde ettiği safi gelirin vergilendirilmesinin esas olduğu anlaşılmaktadır. İnceleme kapsamında ele geçirilen el defterinde, ilgili dönemlere ait kâr ve zarar kayıtlarının yanı sıra yapılan masraflara da yer verilmiştir. Ancak, inceleme elemanınca yalnızca kâr ve zarar haneleri dikkate alınarak matrah farkı tespit edilmiştir. Masrafların neden dikkate alınmadığına ilişkin olarak ise dayanak vergi inceleme raporunda herhangi bir belirlemeye yer verilmediği görülmüştür.

Bu durumda, eksik incelemeye dayanılarak matrah tespit edilmesi suretiyle yapıldığı sonucuna varılan dava konusu cezalı tarhiyatta usul ve yasaya uygunluk bulunmamıştır.

Vergi mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu vergi ve cezaları kaldırmıştır.

Davalının istinaf istemini inceleyen ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı:

Vergi Dava Dairesi, istinaf istemine konu edilen kararın hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf istemini reddetmiştir.

Davalının temyiz istemini inceleyen Danıştay Dördüncü Dairesinin 01/06/2023 tarih ve E:2020/5949, K:2023/3210 sayılı kararı:

Vergi mevzuatımız gerçek ve safi gelirin vergilendirilmesini esas almaktadır. Resen vergi tarhının amacı, yükümlülerin beyan dışı bıraktıkları gelirlerinin, gerçeğe en yakın bir biçimde saptanmasını sağlamaktır. Tarhı gereken verginin belirlenmesi sırasında, gerekli inceleme ve araştırmanın kapsamlı bir şekilde yapılması, matraha ilişkin verilerin hukuken geçerli bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir.
Dosyanın incelenmesinden, davacı hakkında düzenlenen vergi tekniği raporunda, davacının ilgili dönemde faaliyet izni olmaksızın döviz alım-satım işleri yürüttüğü ve elde ettiği geliri beyan etmediği hususunda tespitler bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu tespitler, davacı tarafından da ikrar edilmiştir. Davacının beyanları arasında, günlük kâr ve zararını el konulan ajandasına aktardığı hususu da yer almaktadır. Bu nedenle, dönem kazancının tespitinde ajandaya aktarılan kâr ve zararların dikkate alınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Diğer yandan bahse konu el defterlerinde, yapılan masraflara da yer verildiği belirtildiğinden, bu defterler temin edilerek defterde yer alan masraf tutarları ve 2017 yılından devreden zarar da

dikkate alınmak ve gerekirse bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle dava konusu dönemde ödenecek gelir vergisi ve geçici vergi matrahının doğruluğu araştırılmak üzere bir karar verilmesi gerektiğinden, Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamıştır.

Daire bu gerekçeyle kararı bozmuştur.

... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararı:

Vergi Dava Dairesi, aynı hukuksal nedenler ve gerekçeyle ilk kararında ısrar etmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Vergi inceleme raporuna istinaden tarh edilen vergiler ve kesilen cezaların hukuka uygun olduğu belirtilerek ısrar kararının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Davacı tarafından, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 39. maddesinde ticari kazancın tespitinin açıkça düzenlendiği, buna göre ticari kazancın hesap dönemi içindeki hasılat ile giderler arasındaki müspet fark olduğunun hüküm altına alındığı, buna rağmen inceleme elemanının, yalnızca el defterinde yer alan hasılatı esas aldığı ve gider ve masrafları dikkate almaksızın matrah takdirinde bulunduğu savunulmaktadır.

Ayrıca, 2018 yılına ilişkin yapılan tarhiyatta geçmiş yıl zararları ile tarhiyatın yapıldığı 2018 dönemine ait masraf ve giderlerin dikkate alınması hâlinde 2018 yılı için herhangi bir vergi doğmasının söz konusu olmadığı ifade edilmektedir. Bu belirlemelerden hareketle temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİNİN DÜŞÜNCESİ: Israr kararının hukuka uygun olduğu anlaşıldığından, kararın onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Bölge idare mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup dilekçede ileri sürülen iddialar, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1- Davalının temyiz isteminin REDDİNE,
2- ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararının ONANMASINA,

3- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 50. maddesi uyarınca, kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de Vergi Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın Vergi Mahkemesine

gönderilmesine, 28/01/2026 tarihinde oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi.

X - KARŞI OY:

Temyiz isteminin kabulü ile ısrar kararının Danıştay Dördüncü Dairesinin kararında yer alan hukuksal nedenler ve gerekçe uyarınca bozulması gerektiği oyu ile karara katılmıyoruz.